

На сучасному етапі державна політика стосовно розвитку вітчизняного страхового ринку має бути комплексною і реалізовуватися на основі системи стратегічних цілей, орієнтованих на зміцнення його фінансової безпеки.

Список використаних джерел:

1. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні: монографія / О.І. Барановський. – К. : Київ. нац. торг.-екоп. ун-т, 2004. – 759 с.
2. Жабинець О.Й. Фінансова безпека страхового ринку України / О.Й. Жабинець, Н.І. Вакиряк. – Львів: НЛТУ України. – 2011. – С. 233-237.
3. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua>.

КРЕАТИВНІСТЬ ЯК КЛЮЧОВИЙ ПРИНЦИП У СУЧАСНИХ ТЕОРІЯХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Лопух Ксенія Володимирівна

кандидат економічних наук,

старший викладач кафедри історії та теорії господарства

Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

З кінця ХХ ст. і до теперішнього часу відбуваються соціально-економічні трансформації, пов'язані із фундаментальними змінами у функціонуванні господарської системи, що проявляються в різних аспектах. Проте адекватного відображення ці зміни в економічній науці не знаходять. Це пов'язано з тим, що процеси в реальному економічному житті суспільства на сучасному етапі відбуваються набагато швидше, ніж теорія встигає адаптуватися до них, пояснити та дати відповіді на питання, які породжують ці нові явища в економіці. Одним із таких процесів є зростаюча роль креативності в економічному розвитку європейських країн. Креативність являє собою творчий процес, новітні ідеї та концепції, які дозволяють не тільки модифікувати застарілі підходи у виробництві товарів і послуг або застосувати інновації у виробничому процесі, а й виступають абсолютно новим фактором соціально-економічного зростання і розвитку суспільства в цілому. Видатний австрійський вчений першої половини ХХ ст. Й. Шумпетер зазначав: «Основного імпульсу функціонуванню капіталістичного механізму надають нові споживчі блага, нові методи виробництва і транспортування товарів, нові ринки і нові форми економічної організації, які створюють капіталістичні підприємства» [4, с. 241]. Сьогодні в європейських країнах креативність визначається саме таким «основним імпульсом», що має вивести економіку ЄС на шлях економічного розвитку і подолання наслідків кризи 2007-2009 рр.

У стратегії Європейського Союзу (ЄС) «Європа-2020» було визначено високий економічний потенціал культурної та креативної індустрій, їх особливу роль в утвердженні інноваційного розвитку європейського співтовариства. Головним чином було виокремлено 5 основних макроекономічних показників, на які безпосередньо впливають культурні індустрії, це:

Зайнятість. Яка частка культурних індустрій і культурних професій у загальній зайнятості? Якою є роль культури у підвищенні кваліфікації та рівня освіти, а також у поліпшенні балансу між різними соціальними групами (наприклад, за віком чи статтю)?

Інновації. Як культура може сприяти економічному зростанню та підвищенню конкурентоспроможності Європи? Показники відслідковуються у рамках системи EssNet (Європейська система статистики культури), зокрема аналіз потенціалу та інноваційних ідей у сфері культури, що безпосередньо сприяє науковим дослідженням і розробкам, а також інноваціям у інших секторах економіки.

Збереження енергії / клімату. Культура допомагає розповсюджувати ідеї стійкого розвитку, необхідності зниження шкідливих викидів, а також енергозбереження і використання відновлюваних джерел енергії.

Освіта. Культура впливає на підвищення професійної підготовки та стимулює до навчання упродовж життя (мета – зростання відсотка 30–34-річних громадян з вищою освітою).

Боротьба з бідністю / соціальною ізоляцією. Розвиток культури сприяє, з одного боку, скороченню кількості громадян, які знаходяться на межі бідності, а з іншого, – зростанню соціальної інтеграції.

Отже, культурні і креативні індустрії безпосередньо впливають на зайнятість. Ця галузь виступає двигуном креативності і нетехнологічних інновацій у всіх інших галузях економіки; вона виробляє високовартісні і конкурентоспроможні товари і послуги. При цьому культура безпосередньо впливає на освіту і підготовку кваліфікованих фахівців, а тому підвищує продуктивність праці та економічну ефективність у цілому.

Одним із ключових пріоритетів стратегії «Європа-2020» є *«розумне зростання» за рахунок розвитку економіки, що ґрунтується на знаннях та інноваціях*. При цьому основними передумовами такого зростання виступає, зокрема, створення:

- інноваційних союзів, що передбачає розширення умов та доступу до фінансових коштів для досліджень та розвитку інновацій, а також зростання частки інноваційних товарів та послуг;
- загальноєвропейського цифрового простору, що передбачає запровадження швидкісного Інтернету, розширення доступу до послуг мережі і таким чином створення єдиного цифрового ринку, який сприятиме поглибленій співпраці домогосподарств і приватних компаній.

Культурні та креативні індустрії роблять свій внесок і у *стійке зростання економіки – другий пріоритет*, визначений у стратегії Європа-2020. Культурна та креативна економіка ґрунтується на безпечних та нешкідливих для навколишнього природного середовища інноваційних технологіях, це зокрема, цифрові технології. Митці і культурний сектор у цілому відіграють вирішальну роль, коли йдеться про необхідність зміни ставлення людей до природи.

Роль культурних і креативних індустрій відмічено і у впливі на третій пріоритет, визначений у Стратегії Європа-2020, – *всезагальне зростання*. Саме у рамках міжкультурного діалогу є можливість досягти компромісу у різноманітні націй, менталітету, що веде до більшої згуртованості та співпраці,

зокрема шляхом культурної діяльності, проведення культурних заходів. Це у свою чергу сприяє розвитку як окремого індивіда, так і суспільства у цілому; залучає всіх членів суспільства до участі у соціальному, культурному та економічному житті окремих країн та європейського співтовариства загалом.

Для більш повної реалізації зазначених у стратегії «Європа-2020» цілей з креативного розвитку економіки ЄС було розроблено рамкову програму «Креативна Європа» щодо розвитку культурних та креативних індустрій на період 2014–2020 рр. Мета нової програми – розвивати культурне і мовне різноманіття у Європі та посилити конкурентоспроможність продукції культурної і креативної галузей ЄС на глобальному ринку. Тому програма поширюється на країни ЄС, країни-кандидати, а також сусідні країни, в тому числі і на Україну. У зв'язку з тим, що в ЄС налічується 24 офіційних мови, 2 алфавіти і 60 офіційних мов меншин, виникають проблеми ознайомлення з культурними досягненнями різних країн. Однією з ключових цілей даної програми є розширення аудиторії, у т. ч. через інтерактивні засоби для популяризації культурних досягнень різних народів.

У цілому в програмі «Креативна Європа» виокремлено 4 пріоритети розвитку культурної і креативної індустрій: 1) міжнародне співробітництво; 2) міжнародна міграція і торгівля, зокрема, відкриття нових ринків і аудиторій; 3) підвищення частки культурної та креативної галузей, передусім через розвиток малого та середнього підприємництва; 4) міжнародне політичне співробітництво.

Рамкова програма «Креативна Європа» включає дві субпрограми – «Культура» та «МЕДІА». Ключовими напрямками програми «Культура» є: 1) розроблення малих та великих кооперативних проєктів; 2) розвиток європейських мереж співробітництва; 3) розроблення платформи для розвитку молодих талантів і обмін здобутками мистецтва; 4) переклад літератури; 5) цінова політика у креативних галузях, культурна співпраця, розвиток європейських культурних центрів.

При цьому основними пріоритетами у рамках субпрограми «Культура» виступають: а) підвищення професіоналізму та посилення взаємозв'язків між представниками культурної і креативної галузей; б) розвиток новітніх технологій у сфері культури і модернізація у виробництві, розподілі і споживанні культурної (творчої) продукції; в) розвиток кар'єри на міжнародному рівні; г) підтримка міжнародних подорожей, культурних подій і виставок; д) поширення європейської літератури.

Субпрограма «МЕДІА» передбачає розвиток таких основних напрямків креативної індустрії: 1) тренінги у галузі технічних засобів (аудіо/відео); 2) створення фільмів, ТВ-проєктів, відеоігор; 3) підтримка міжнародних фондів спільного виробництва креативної продукції; 4) заходи для полегшення і покращання входу на ринок; 5) просування європейських фільмів; 6) розвиток європейської мережі кінопродукції; 7) проведення фестивалів кіно; 8) заходи з розвитку суспільства і створення фільмів; 9) створення нових інструментів і моделей ведення бізнесу (власної справи).

Пріоритетами у цій програмі виступають: а) підвищення професіоналізму, посилення співпраці акторів (працівників) у галузі технічних засобів;

б) покращення доступу працівників культурної сфери до ринку технічних засобів; в) європейське та міжнародне співробітництво; г) доступність продукції галузі технічних засобів (аудіо/відео); д) розвиток суспільства.

Таким чином, у ЄС вагому роль в економічному розвитку починають відігравати культурні і креативні індустрії, про що свідчить ряд прийнятих нормативних документів, зокрема загальні положення з креативного розвитку регіонів, країн-членів ЄС на 2014–2020 рр. затверджено Європейською комісією у стратегії «Європа-2020», рамковій програмі «Креативна Європа», а також у низці робочих доповідей і програм з розвитку культурної та креативної індустрій. При цьому країни-члени, а також окремі регіони і міста сьогодні мають власні стратегії розвитку креативного сектору економіки. Зростання креативних і культурних індустрій є фундаментальною стратегією розвитку наукоємних секторів європейської економіки в цілому.

Список використаних джерел:

1. Bruell C. Kreatives Europa 2014 – 2020. Ein neues Programm – auch eine neue Kulturpolitik? – Institut für Auslandsbeziehungen e.V., Stuttgart und Berlin, 2013. – S. 18–19.
2. Die Kultur- und Kreativwirtschaft als Motor für Wachstum und Beschäftigung in der EU unterstützen / COM(2012) 537 final / Brüssel, den 26.9.2012/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-1012_de.htm.
3. EU-Programm «Creative Europe» 2014-2020. – <http://www.kunstkultur.bka.gv.at/site/8061/default.aspx>.
4. Шумпетер Й. А. Капитализм, социализм и демократия / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ka4.ru/web/464083/403000-404000>.

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОГО СТРОИТЕЛЬСТВА НАЦИОНАЛЬНЫХ ИННОВАЦИОННЫХ СИСТЕМ

Павленко Владимир Алексеевич
*аспирант кафедры экономики предприятия
Харьковского гуманитарного университета
«Народная украинская академия»*

Модель экономического развития, подобная бегущей волне, где на определенной фазе развития одной волны зарождается новая – инновационная. Качество развивающейся национальной инновационной системы во многом зависит от институциональных условий развития, того, как частные предприятия, университеты и государственные исследовательские институты соотносятся друг с другом в качестве элементов коллективной системы создания знаний, а также от того, какие технологии они используют. Роль институциональных структур в этом процессе состоит в оформлении и реализации соответствующих социально-экономических отношений, формировании новых институтов, в обеспечении контрактной и договорной системы.

Институты национальной инновационной системы задают систему стимулов, активизируя деятельность субъектов, тем самым снижают неопределенность